

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio secunda. Vtrum caro Christi fuerit prius natura vnita Verbo, quàm
animæ rationali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

Natura subsistit, ut probatum est, quam vnatur cor-
pori, necesse est, ut in eodem instanti sit subsistens,
in quo vnatur, & consequenter eodem modo manebit
semper in corpore: quia non magis repugnat
subsistentiæ vnio ad corpus in sequenti tempore,
quam in primo instanti: prima verò consequentia
probat, quia impossibile est, ut forma habeat
prius naturam aliquem positum & realem modum
subsistendi in aliquo instanti, & tamen quod in eo-
dem instanti illo priuatur, est enim hæc manifesta
implicatio contradictionis: & ideo anima Christi
in primo instanti suæ creationis non habuit subsi-
stentiam creatam, cum in illo instanti illa priuata
fuerit. Secundo, quia post resurrectionem anima
verè informabit corpus, & nihilominus manebit
subsistens, ergo & nunc est subsistens in corpore:
quam consequentiam immerito Caietanus negat:
nam si modus vnionis ad corpus per modum for-
mæ, non repugnat formaliter cum subsistentia, er-
go vtrumque habebit anima, quia de se est apta ad
subsistendum, & ideo separata à corpore subsistit,
ergo si in corpore non habet impedimentum, etiam
ibi subsistit: si autem illa vnio ad corpus formaliter
repugnaret cum subsistentia, neque in corpore glo-
rioso posset anima esse subsistens. Neque enim dici
potest, in eo statu ex speciali miraculo fore animam
subsistentem, & informantem: tum quia si anima ex
natura sua hunc modum existendi non requirit, dū
est in corpore, sine ratione & fundamento tale mi-
raculum ponitur: tum etiam, quia si est aliqua re-
pugnantia naturalis inter illos modos, vnus includit
proximam negationem alterius, sicut modus
existendi per se & in alio, & ita nulla ratione pote-
runt coniungi: quod si non ita opponuntur, nec na-
turaliter repugnabunt, & ita reuera est, ut iam expli-
cabo. Quod vero Caietan. dicit, animam rationa-
lem in principio suæ creationis indiuiduari à cor-
pore, in resurrectione vero indiuiduare corpus, com-
mentitium est, ex falsa Metaphysica profectum, &
introducens in Theologia falsam de resurrectione
doctrinam: sed non possumus hoc loco omnia persequi.

Tercio ratio propria huius est, quia modus, quo
anima rationalis informat materiam, non repugnat
formaliter cum subsistentia, quia anima rationalis
non ita informat, ut illius esse seu existentia termi-
netur, sustentetur, aut pendeat à materia, in quo dif-
fert ab alijs formis materialibus, & ideo potest si-
mul informare, & subsistere, quia modo subsisten-
dinon repugnat qualibet vnio substantialis cum à
lio, sed solum vnio ad terminum ipsius existentia: à
quo ipsa aliquomodo pendeat, ut à sustentante: sic
enim ut statim dicam, ipsa materia est suo modo
subsistens, quamuis coniuncta sit formæ, & natura
diuina, seu Verbum non definit esse subsistens, pro-
pter vnionem ad humanitatem, quia vnitur illi ut
sustentans illam, sic enim anima cum vnatur mate-
riæ, potius continet, & quasi terminat ipsam, quam
sustentetur ab illa. Et hoc maxime necessarium est
dicere in opinione Thomistarum, asserentium, i-
plum esse, prius naturam conuenire animæ rationali,
& ab illa communicari corpori, & toti homini: quæ
est sententia Diui Tho. i. part. quæst. 76. ar. 1. ad 5. & 2.
contra gent. cap. 68. quibus locis Caie. & Ferrar. late
hoc docent, illud enim, *Esse*, in eorum sententia, vel
est ipsa subsistentia, vel supponit illam. Ac denique
hanc sententiam tenet aperte D. Thom. i. part. quæ-
stio. 75. articulo secundo, ubi definit animam esse
subsistentem, & clare loquitur de anima actu infor-
mante corpus, & ideo in solutione ad primum dicit,
subsistens, ut sic, excludere in hærentiam accidentis,
& formæ materialis, non tamen imperfectionem
partis, unde concludit, animam humanam esse sub-
sistentem, ut quiddam incompletum, ad eum mo-
dum, quo pars integralis subsistit in toto: nam illa
reuera habet suam partialem subsistentiam, quam

A retinet cum diuiditur à toto. Eandem sententiam
late docet idem D. Tho. quæst. disputat. de anima ar-
tic. 1. per totum, & art. 6.

Sed hæc sufficiant de Physica quæstione. Aliqui
enim volunt, etiam si in alijs hominibus anima actu
informans, non habeat modum subsistendi propri-
um, nihilominus in Christo esse proprie vnitam ad
subsistendum, eodem modo, quo fuit in triduo,
quando erat separata à corpore. quia subsistere in al-
io minus repugnat cum actuali informatione cor-
poris, quam in se & per se subsistere per propriam
subsistentiam, sicut supra dicebamus minus repu-
gnare vniam naturam subsistere in duabus alienis
personis, quam in aliena, & propria. Sed hoc sicut
improbari non potest sufficienter, ita nec probari,
sine fundamento enim videtur talis modus vnio-
nis tribui animæ Christi, si non est illi naturale in
corpore subsistere. Ex quo obiter infero, si verum
est, sanguinem non informari animam rationali, in ea
vnione quasi partiali, qua intelligimus sanguinem
esse vnium Verbo, non posse conuenienter dici,
formam sanguinis prius naturam esse vnitam Verbo,
quam suæ materiæ: quia illa non est forma subsi-
stens, & ita ex natura sua non est capax talis vnionis,
nisi ratione totius, quod satis manifestat ordo reso-
lutionis, quia illa forma non potest separari à sua
materia, quin etiam separetur à Verbo, quia per se-
parationem à materia definit esse simpliciter, cum
sit materialis forma.

*De formæ
sanguinis
assumpti-
one.*

S E C T I O II.

*Vtrum caro Christi fuerit prius natura vnita Verbo,
quam anima rationali.*

Ratio dubitandi est eadem, quæ in præcedenti,
scilicet quia vnio carnis ad verbum non videtur
illo modo fuisse causa vnionis ad animam, ergo
non est, cur sit prius natura: alioqui verò caro seu
materia non est capax subsistentiæ nisi ratione ani-
mæ: quia anima est, quæ suam subsistentiam com-
municat corpori, ut paulò antea ex D. Thom. refe-
rebamus, ergo per vnionem ad animam sit caro ca-
pax subsistentiæ, ergo illa vnio est natura prior,
quam vnio ad Verbum, quæ est ad subsistendum. Et
confirmatur, quia caro non est assumpta, nisi ut hu-
mana, ut Diuus Thomas docet art. 4. & videtur cer-
tum ex communi doctrinâ Patrum: sed caro sit hu-
mana per informationem animæ rationalis: ergo
per eandem sit assumptibilis: ergo prius vnitur ani-
mæ, quam Verbo. Et ita hanc sententiam videtur te-
nere D. Thom. hic articulo. 4. ad tertium, ubi inquit,
*Vnionem personalem, prius secundum intellectum oportet quod
caro vnatur animæ, quam Verbo, quia ex vnione ad ani-
mam habet quod sit vnita Verbo in persona, & idem in-
dicat art. 1. ad tertium, ubi Caietanus idem sentit, &
inter Thomistas videtur frequens hæc sententia, &
eadem tenet Scotus supra dum ait, humanitatem
prius esse assumptam, quam carnem: assumptio enim
totius humanitatis, supponit cōiunctionem carnis
ad animam. Idem sentit Bonauent. in 3. d. 2. art. 3. q. 1.
Palud. q. 2. a. 3. Alenf. 3. p. q. 4. memb. 5. Et fauent Pa-
tres dicentes, assumptum esse corpus mediante ani-
ma, quos infra referemus.*

Scotus

Nihilominus, supposita distinctione supra dicta
de duplici ordine intentionis & executionis, dico
primo. Ordine intentionis prior est vnio carnis ad
animam, quam ad Verbum. Hoc sensu intelligen-
dum puto citatum locum D. Thom. quoniam alias
non satis sibi constaret, ut statim patebit: constat et-
iam hæc conclusio ex illa communi locutione Pa-
trum, corpus esse assumptum mediante anima,
quam infra late explicabimus. Ratio vero est, quia
corpus nō est assumptum, nisi propter animam, seu
propter totam humanitatem, quæ resultat ex vnione
corpo-

*Quomodo
sit in ani-
ma ratio
nali subsi-
stentia cū
informati-
one.*

*D. Thom.
Caietan.
Ferrar.*

D. Thom.

corporis ad animam, ergo hæc vnio intelligitur ordine intentionis antecedere.

D. Thom.

Dico secundo. Ordine executionis caro est prius vnita Verbo, quam anima. Hanc conclusionem sumo ex Diuo Thoma hic artic. 5. ad primum, vbi dicit, ordine executionis partes prius natura esse assumptas, quam totam humanitatem: ex hoc enim aperte sequitur, secundum eundem ordinem executionis carnem prius natura esse assumptam, quam informatam animam, quia si prius deberet informari & media hac informatione assumi, cum per illam informationem constitueretur humanitas tota, necessario prius natura esset assumenda humanitas tota, quam caro. Eandem sententiam significat Alti-

*Alti-
fiod.*

fiod. libr. 3. Summæ tracta. 1. cap. 1. quæst. 2. vbi ponit duas vniones parciales animæ & carnis ad Verbum, per quas sumpta est tota humanitas. Eandem significat Ricard. in 3. distinct. 2. artic. 2. quæstio 2. ad primum & Abulen. Paradoxo. 2. ca. 42. dicens prius natura fuisse assumptas animam & carnem, & consequenter humanitatem. Idem Capreolus, Hæreus, & Caietanus citati scilicet. precedente. Rationes verò sunt ferè eædem, quæ tradæ sunt sectione præcedenti. Prima; quia hæc vnio ad carnem, quatenus substantialis vnio est cum materia ipsa, non pendet ex vnione ad animam: manet enim immutata post separationem animæ, sicut de vnione animæ probatum est, nam est eadem ratio. Dices. Hoc argumento probaretur, illam carnem fuisse assumptam, etiam ante ultimam disputationem ad animam, quia etiam illa vnio fuit conseruata ablata disputatione, hoc autem falsum est, quia licet illa dispositio non fuerit quali vinculum intrinsece coniungens carnem cum Verbo, fuit tamē dispositio per quam requisita, saltem secundum ordinationem diuinam quia illa materia non erat assumptibilis secundum se, sed prout humana, & proxime disposita ad formam hominis: & ideo potuit illa vnio prærequiri ordine naturæ ad fieri illius vnionis, quamuis illa vnio semel facta conseruari potuerit, ablata illa dispositione, ergo idem dici posset de actuali animæ informatione. Sed in primis iam hinc habetur, illam vnionem partialem materię esse factam in ipsa entitate materię secundum se, independentem ab actuali vnione ad animam rationalem. Deinde quod hæc actualis vnio ad animam ordine naturæ antecesserit per modum congruæ dispositionis, posset quidem Theologice sustineri, si cum veris Philosophiæ, & Metaphysicæ principiis constaret: & idem dico de vltima dispositione, seu organizatione corporis, vt infra explicabo.

Obiectio.

Respons.

*Materia
ex se, non
forma sub-
sistit.*

Quod autem id repugnet, ostenditur secunda ratione, quia materia prius natura, quam vnatur formæ est subsistens propria partiali subsistentia, quam ex se habet, ergo & in Christo prius natura debet intelligi illa materia vnita Verbo, quam vnatur animæ rationali. Antecedens supponendum est ex philosophia, nunc solum indicatur breuiter fundamentum eius: materia enim, vt vnatur formæ, supponitur tanquam substantiale, & reale subiectum generationis, atq; ad eò vt habēs aliquam entitatem realem actualem, sine qua neque concipi potest reale subiectum: & consequenter, vt ex se habens suam partialem subsistentiam, vt etiam ex litera D. Thomæ notauimus arti. 4. ad tertium, nam existētia est, qua constituitur entitas actualis, & quæ per realem efficientiam communicatur: rursus hæc existētia materię natura sua talis est, vt non innitatur alteri, tanquam subiecto, vel sustentanti, & ideo natura sua secum affert suum partialem terminum subsistentię, quem materia conseruat sub quacunque forma, sicut, & existētiā: sicut enim materia subsistat vtrique termino generationis, vt quid existens: ita etiam vt quid subsistens, quia reuera supponitur, vt existēs ex se, & per se: hic enim modus existendi videtur

quidem intrinsece includi in conceptu, & ratione primi subiecti naturalis generationis: & ideo sicut materia retinet sub quacunque forma eandem numero entitatem actualem, & partialem existētiā, ita & partialem subsistentiam, sicut ergo materia prius natura existit, quam subijciatur generationi, vel quam vnatur formæ, ita & prius natura subsistit. Iam verò prima rationis huius consequentia probanda est eodem modo, quo alia similis in scilicet præcedenti probata est: cum quæ eo ordine intelliguntur istæ partes humanitatis assumptæ à Verbo ad subsistendum, quo in propria hypostasi subsisterent: tū etiam quia ex natura rei in generatione humana, materia ordine naturæ præintelligitur subsistens introductioni formæ per propriam partialem subsistentiam creatam, ergo eodem modo fuisset in humana Christi generatione, nisi impedita esset illa materia, ne haberet propriam subsistentiam, non est autem impedita, nisi per assumptionem, ergo intelligenda est assumpta in eodem signo, & ordine naturæ, quo per propriam subsistentiam esset terminanda. Quod aecommodate explicari potest, sumpto exemplo ab instanti mortis Christi, in quo recedente anima rationali, intelligimus formam cadaveris introduci in illam materiam, cui introductioni intelligimus etiam supponi eandem materiam vnitam Verbo, & subsistentem in illo: ita enim fuit vnita toto tempore præcedente illud instans, & illa vnio immutata permansit, vt dictum est: ad hūc ergo modum intelligendum est, accidere in materia terminata propria subsistentia, in alijs naturalibus generationibus: in generatione autem humana Christi fuisse ordine naturæ præuentam per assumptionem, ne propria subsistentia subsisteret.

Sed retorqueri potest ratio facta, nā materia prima in homine non prius natura existit, quam vnatur animæ: ergo nec prius natura subsistit, quia subsistentia est terminus existētiæ in nostra sentētia: ergo in Christo nō potuit caro prius natura vniri Verbo, quā animæ, cum ad subsistendum vnita sit. Primum antecedens patet, quia materia pendet in existētia à forma iuxta probabiliorē philosophorū sententia: ergo non potest prius natura existere, quā à forma informetur, quia non potest effectus esse prior natura sua causa, nec materia potest concipi existēs, nisi dependenter ab omnibus causis requisitis ad suam existētiā, ex quibus vna est forma illi vnita.

Hoc argumentum pendet ex multis principiis philosophicis, quæ hoc loco expendi non possunt. Primo ergo adhuc est in controuersia positum, an materia secundum naturam particularem ac propriam pendeat in suo esse intrinsece à forma informante. Si quis enim hoc neget, & dicat, solum ob debitum ordinem vniuersalis naturæ, semper esse sub aliqua forma, nec posse naturaliter aliud accidere, sicut non potest dari vacuum, facile elucet argumentum factum, euertendo illius fundamentum. Secundo, admittendo illam dependentiam, responderi potest, eam nihil ob stare, quominus materia prima sub alia ratione causæ sit prior natura: negari enim non potest, quin in alijs compositis extra hominem sit prior natura quam forma, quæ ab illa pēdet in existendo, & quam actio eductiua talis formæ, ad quam materia vt subiectum supponitur: & hæc ipsa præsuppositio est quædam prioritas naturæ, vt constat ex Aristotele in Postprædicam. Vnde iuxta probabilem distinctionem supra positā disp. 8. sect. 1. de duplici dependentia, vna per realem influxum in ipsum esse rei, alia per necessariā ac naturalem connexionem, probabilissimum est, existētiā materię pēdere à forma tantum posteriori nō autē priori modo, sed à solo Deo, à quo sub quacunque forma per eandem actionem conseruatur. Quod si verum est, facile intelligitur, quomodo cum hac dependentia stet prioritas naturæ simpliciter, quæ absolute loquen-

quando, materia existens & subsistens supponitur illi actioni, quia forma vnitur, licet secundum quid, & vt intelligitur habere omnia requisita ad existendum sit posterior in alio genere causae. Nec aliquid refert, quod illa causa sit formalis, & ita in suo genere perfectior, quia id, quod minus perfectum est, solet esse ordine generationis, & executionis prius, quia absolute & simpliciter praesupponitur, vt aliud fiat. Vnde dicitur ultimo, quod licet materia existens pendeat a forma, non tamen ab hac vel illa forma, & ita in presenti vnio materiae corporis Christi ad Verbum, non pendet ab vnione cum anima & hac ratione dicitur illa materia prius natura vniri Verbo, quam animae, quia & vnitur vnione independēte ab vnione cum anima, & vnitur Verbo, vt sit apta vniri animae, quia non potest ei vniri nisi vt habens actualem entitatem, & subsistentiam. Et, licet in hoc possit considerari mutua prioritas secundum diuersas rationes, tamen in ordine ad executionem, hae quae respiciunt materiam secundum se, & vt est primum fundamentum totius mutationis, videtur simpliciter priores.

Ad rationem ergo in principio positam patet solutio ex dictis, sicut enim materia subsistens, ordine naturae, & causae materialis antecedit vnionem ad formam: ita in hoc mysterio vnio ad Verbum, per quam impedita, seu suppleta fuit propria subsistentia, antecessit ordine naturae, & participauit eandem rationem causae, respectu alterius vnionis. Negatur autem, materiam non esse capace suae partialis subsistentiae, nisi ratione formae informantis: per suam enim entitatem intrinsece est capax illius, quamquam cum ordine, & dependentia a forma in genere causae formalis, hae enim dependentia non repugnat subsistentiae, sicut nec repugnat illi dependentia ab efficiente: sed solum dependentia a termino intrinseco, seu sustentate. Cum vero dicitur, materiam illam non fuisse assumptam secundum se, seu vt materiam remotam, sed vt humanam, seu vt partem humanae naturae, iam informatam forma, respodetur hoc esse verum secundum ordinem, seu durationem temporis, vt supra dictum est: secundum ordinem autem naturae, necessario prius assumi debuit, vt in eodem instanti posset vltimate disponi, & informari, & esse pars actualis humanae naturae. Vnde, secundum ordinem naturae loquendo, non est assumpta illa materia vt facta iam caro humana pro illo signo, sed vt fieret caro humana pro eodem instante temporis in subsequente signo naturae.

SECTIO III.

Virum caro sit prius natura vnita Verbo, quam anima, vel e contrario.

COMparauimus in singulis partibus supra dictas duas vniones, nunc superest, vt partes ipsas conferamus in ordine, quo vnita sunt Verbo, in ordine enim, quo vnita sunt inter se, non sunt comparabiles, sic enim mutuam habitudinem dicunt, & simul ad inuicem vnita sunt, in ordine vero ad Verbum comparabiles sunt, quia distinctas habent partiales vniones. Videtur autem nullus esse ordo naturae inter illas, quia neque vna est ratio alterius, neque altera pendet ab altera. Et hanc sententiam videtur sequi Ricard. in 3. d. 1. q. 2. & eandem a fortiori tenet Durand. ibi qu. 2. Aliunde autem videtur, animam prius natura assumptam fuisse, quam carnem, quia caro assumpta est mediante anima. Breuiter tamen, supposita distinctione de ordine intentionis, & executionis.

Dico primo, Ordine intentionis anima prius natura assumpta est, quam caro. Sumitur ex D. Thom. a. 1. & ex illa locutione communis, animam fuisse medium ad carnem assumendam, quam in sect. seq. la-

Fr. Suarez, Tom. 1.

tius explicabo. Et ratio est, quia licet primaria intentio fuerit ad totam humanitatem, tamen comparando partes inter se, corpus assumptum est propter animam, quae principalior est, & quasi finis eius: est ergo anima vnio prior in hoc ordine.

Dico secundo, Ordine executionis vtraque pars potest dici prius assumpta, quam alia, in suo genere causae: simpliciter tamen assumptio corporis videtur antecedere, hoc ordine naturae. Explicatur prior pars, nam quatenus corpus non potest subsistere in rerum natura, nisi dependet ab anima informante: ideo potest aliquo modo dici anima prius natura assumpta, in genere causae formalis, tamen quia creatio animae supponit corpus dispositum, in quo erectur, quod corpus, vt supra dictum est, includit materiam subsistentem: ideo in genere causae materialis supponi dicitur assumptio carnis. Et hinc declaratur vltima pars, nam materia simpliciter supponitur creationi animae, & est fundamentum totius generationis: supponitur autem subsistens, & in eo instanti non potuit subsistere nisi subsistentia Verbi, ergo supponitur etiam assumpta ad sic subsistendum. Et confirmatur, quia in quacunque generatione humana ita accidit, quod materia proxime disposita, simpliciter supponitur ordine naturae creationi animae: supponitur autem existens, & subsistens, vt declaratum est, ergo idem ordo seruatus est in Christi conceptione, iuxta discursum in superioribus saepius inculcatum. Denique confirmatur, quia optime quadrat, vt ordo executionis sit contrarius ordini intentionis: quia licet perfectiora sint magis intentata, tamen executio a minus perfectis, vt a fundamentis inchoari solet. Et ad hoc explicandum conferre potest exemplum Caietani de edificante domum, in qua fundamentum aliis partibus supponitur, & ideo cum successiue fit domus, prius tempore iacitur fundamentum: ac proinde, etiam si quis haberet vim edificandi domum in instanti, intelligeretur ordine naturae prius esse iactum fundamentum: ita ergo in hac assumptione intelligimus, prius natura esse assumptum id, quod est tanquam fundamentum ceterorum.

SECTIO IV.

Virum caro sit assumpta mediante anima, & anima mediante spiritu.

QUID quid in hoc titulo ad quaestionem de re pertinet, in superioribus explicatum est, solum proponitur ad explicandas has locutiones Patrum, & quomodo doctrina tradita, illis accommodetur. Quod enim caro assumpta sit per animam, aut mediante anima, omnino certum est, ita enim loquitur VI. Synod. act. 28. in confess. fid. Constantinensi, missa ad Leonem II. & ab eodem per epistolam decretalem, quae ibi habetur, approbata. Sic etiam Nazianzenus oratione 35. circa finem, & oratione 42. post medium, & oratione 51. Damascenus libro tercio, capite sexto. Origen. 1. Periarch. cap. sexto, & Augustinus de agone Christiano, capite decimo octauo, & in epistola tertia, & Rufinus in expositione Symboli, circa illa verba, *Qui conceptus est de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine.* & eodem modo dicunt hi Patres, animam fuisse assumptam per mentem, seu mediante spiritu, vt explicuimus circa literam articuli 2. Et hunc modum loquendi imitati sunt omnes Theologi cum Diuo Thoma hic, & Magist. in tertio, distinctio. secunda, licet Durandus solum secundum intellectum hanc rationem medij admittat: de cuius opinione sequente sectione dicetur. Et Gabriel probabile putat animam non esse medium, si materia potest immediate assumi a Verbo, & Almainus non longe est ab eadem sententia. Sed, licet illa ratione probetur, non omnem rationem medij animae conueni-

Simplicitas loquendo, corpus animae praesupponitur.

VI. Synod.

Nazianz.

Damasc. August.

Rufin.

Gg

ueni.

Richard. Durand.